

Nyskyltat vid Täljehus

RAÄ-nr Östertälje 220:1, Ragnhildsborg 1:1, Östertälje socken,
Södertälje kommun, Södermanland

Tomas Ekman

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2017:04

ANTIKVARISK KONTROLL

Nyskyltat vid Täljehus

RAÄ-nr Östertälje 220:1, Ragnhildsborg 1:1, Östertälje socken,
Södertälje kommun, Södermanland

Tomas Ekman

Lst dnr 43111-31121-2016

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-60904 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2017 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2017:04

Författare Tomas Ekman

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Vy över Linasundet från borggården. Foto av Arkeologgruppen AB.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_160001

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund	5
Syfte	5
Metod	5
Resultat	6
Utvärdering av resultaten	6
Tekniska och administrativa uppgifter.....	9

Figur 1. Karta över trakten kring Täljehus med den aktuella undersökningsplatsen markerad med en svart ring.

Sammanfattning

Arkeologgruppen AB har utfört en antikvarisk kontroll inom RAÄ-nr Östertälje 220:1, lika med Täljehus borgruin. Uppdraget gällde fem gropar för betongfundament till nya informationsskyltar. Groparna grävdes för hand och var cirka 0,7x0,7 meter stora och cirka 0,25 meter djupa. I fyra av groparna påträffades endast grus och morän i olika fraktioner. I den femte gropen kom även tegelkross och enstaka djurben.

Inledning

Vid Täljehus borgruin planerades uppsättning av nya informations-skyltar. Dessa skulle förankras i marken med betongfundament. För dessa handgrävdes fem gropar under antikvarisk kontroll. Uppdragsgivare var Länsstyrelsen i Stockholms län och kontrollen bekostades av Krister Berggren Byggkonsult AB.

Bakgrund

Borgen Täljehus har en relativt kort historia. Den nämns första gången i skrift år 1400 men arkeologiska undersökningar utförda genom Södertörns högskola under åren 2000–2002 har visat att dateringen av borgens eller dess föregångares grundläggning kan förläggas cirka hundra år längre bak i tiden. Borgen kom att spela en väsentlig roll under Engelbrektsfejden på 1430-talet. Ett resultat blev att borgen brändes. En ny borg uppfördes snart igen av Karl Knutsson men den kom att tappa mycket av sin betydelse mot slutet av 1400-talet. Borgen räknades som förfallen i början av 1500-talet.

Idag syns en markant borgkulle på platsen. Den kröns av borgruinen av vilken återstår murar upp till tre meters höjd. Inom området finns även en husgrund och flera terrasseringar och vallar. Området är ett populärt utflyktsmål och de nya skyltarna är en del i ett program för att öka tillgängligheten kring borgområdet.

Syfte

Syftet med den antikvariska kontrollen var att säkerställa att fornlämning inte berördes när groparna till fundamenten togs upp. Om fornlämning påträffades skulle skyltläget korrigeras.

Metod

Groparna handgrävdes under antikvarisk kontroll. Dokumentation gjordes i skrift samt med foto. Kartunderlag tillhandahölls av exploitören.

Figur 2. Utdrag ur Fastighetskartan som visar Täljehus samt närliggande område. Skala 1:10 000.

Resultat

Ingen av de fem groparna innehöll fynd eller lämningar av äldre karaktär. I en av groparna fanns ett enstaka djurben och en del tegelkross. I övrigt innehöll groparna naturlig morän eller grus. Skyltarna kunde därmed placeras som planerat.

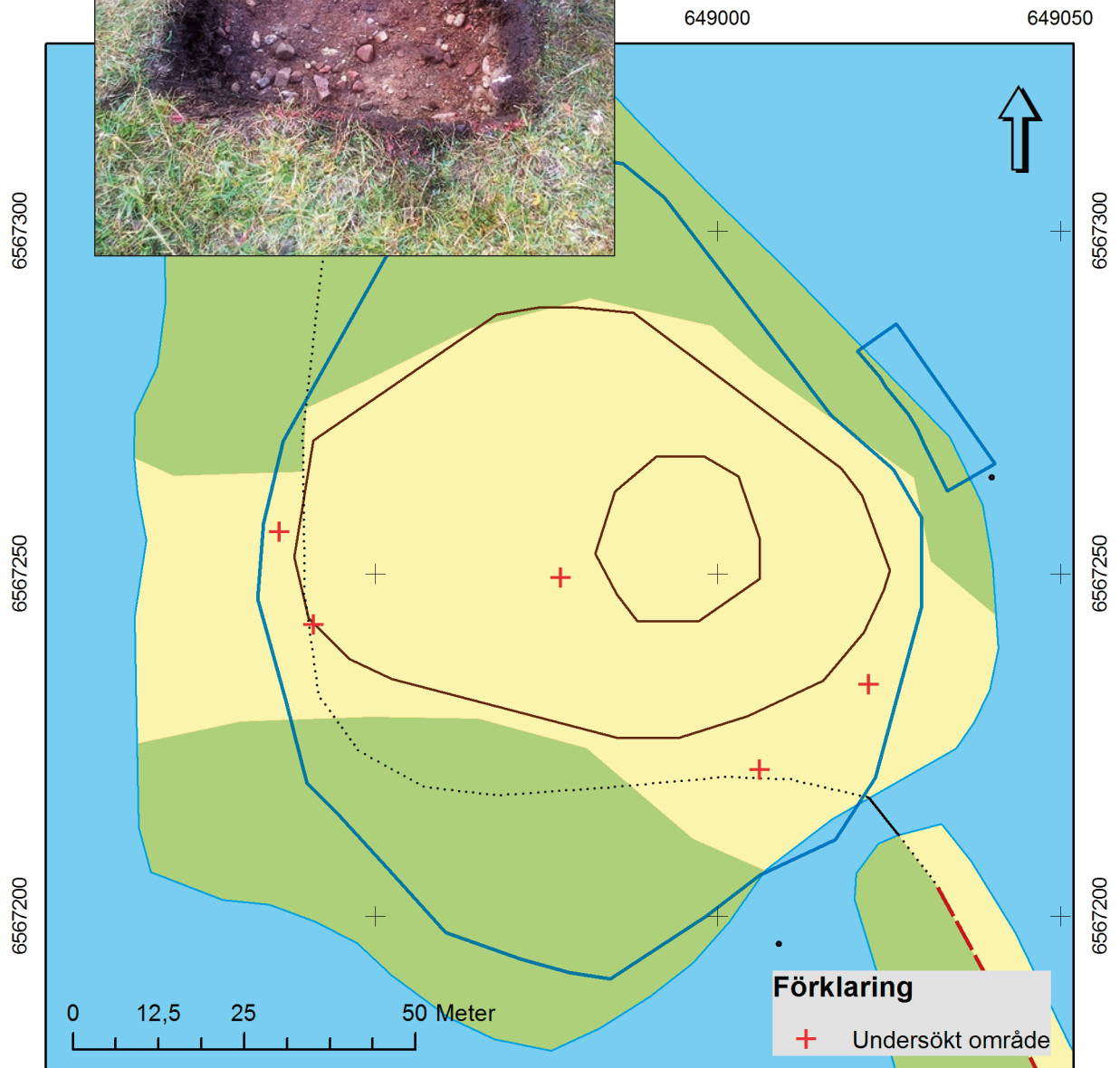
Utvärdering av resultaten

Uppdraget kunde utföras som planerat och enligt de specifikationer som gavs i Länsstyrelsens beslut.

Figur 3. Typexempel på hur groparna såg ut. Foto taget av Arkeologgruppen AB.

Figur 4. Kryssen visar groparnas placering inom borgområdet. Skala 1:1 000.

Tekniska och administrativa uppgifter

Landskap	Södermanland
Län	Stockholm
Kommun	Södertälje
Socken	Östertälje
Fastighet	Ragnhildsborg 1:1
Fornlämningsnummer	RAÄ-nr Östertälje 220:1

Projektledning	Tomas Ekman
Personal	Tomas Ekman

Undersökningstid	2016-08-22
Undersökt yta	2,5 m ²
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM

Länsstyrelsens diarienummer
43111-31121-2016

Arkeologgruppens projektnummer
2016_76

Arkiv
Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv
Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd
Inga fynd omhändertogs.

